

Nr 15.

Ankom till riksdagens kansli den 4 mars 1927 kl. 2 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om gälds betalning genom penningars nedsättande i allmänt förvar.

Genom en den 3 december 1926 dagtecknad, till lagutskott hänvisad proposition, nr 8, vilken behandlats av första lagutskottet, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll, föreslagit riksdagen att antaga följande förslag till

L a g

om gälds betalning genom penningars nedsättande i allmänt förvar.

Häri genom förordnas som följer:

1 §.

Vägrar borgenär att mottaga erbjuden betalning av förfallen gäld, som skall erläggas i penningar, eller är på grund av borgenärs bortovaro eller sjukdom eller någon annan av honom beroende omständighet gäldenären hindrad att verkställa betalning av sådan gäld, äge gäldenären fullgöra betalningen genom att för borgenärens räkning nedsätta beloppet hos överexekutor.

Lag samma vare, där gäldenären ej vet eller bör veta vem som är borgenär, så ock där ovisshet råder om vem av två eller flera som är rätt borgenär samt gäldenären icke skäligen kan anses pliktig att på eget äventyr bedöma, till vilken av dem betalningen skall erläggas.

2 §.

Den som vill nedsätta penningar till betalning av gäld har att för överexekutor uppgiva det förhållande, å vilket han grundar sitt anspråk att fullgöra betalningen genom nedsättning.

Vid verkställande av nedsättning åligger det ock gäldenären att ange de omständigheter, som kunna vara erforderliga till förebyggande av misstag vid

det nedsatta beloppets utbetalande. Sker det ej, och varder i följd därav beloppet betalt till annan än rätt borgenär, må gäldenären ej åberopa nedsättningen till befrielse från skulden.

3 §.

Om verkställd nedsättning har gäldenären att, så vitt ske kan, ofördröjligen underrätta borgenären eller, i händelse flera kunna antagas göra anspråk på det nedsatta beloppet, en var av dem. Underlåtes det, svare gäldenären för förlust, som därigenom uppstår.

4 §.

Gäldenären stånde fritt att vid nedsättningen förbehålla sig rätt att återtaga det nedsatta beloppet.

Varder nedsatt belopp återtaget, vare så ansett som om nedsättning icke ägt rum.

5 §.

Har någon, till vars förmån nedsättning skett, hos överexekutor givit till känna att han gör anspråk på nedsatt belopp, må gäldenären ej utan hans samtycke göra gällande förbehåll som i 4 § sägs, med mindre anspråket ogillats genom dom som äger laga kraft.

6 §.

Har nedsättning föranletts av ovisshet om vem av två eller flera som är rätt borgenär, må överexekutor icke utan att de äro därom ense till någon av dem utbetala det nedsatta beloppet, förrän genom dom i rättegång, som en av dem anhängiggjort mot den andre eller de övriga, eller genom förlikning eller på annat sätt blivit slutgiltigt avgjort vem som är rätt borgenär.

7 §.

Är, då tjugu år förflutit från det nedsättning skett, det nedsatta beloppet fortfarande inestående och finnes ej anledning till antagande, att fråga om rätt till beloppet är beroende på prövning, må beloppet, ändå att gäldenären icke gjort förbehåll som i 4 § sägs, av honom lyftas, där han därtill anmäler sig inom natt och år. Göres ej sådan anmälan, tillfaller beloppet kronan.

8 §.

Medel, som blivit hos överexekutor nedsatta, skola, så vitt ej antagas kan, att medlen komma att lyftas inom fjorton dagar, göras räntebärande genom insättning i bankirättning, som av överexekutor bestämmes.

Överexekutor äge, där så prövas lämpligt, insätta medlen å sådan bankräkning, att de icke kunna utan föregående uppsägning uttagas.

Upplupen ränta komme den till godo, som finnes till medlen berättigad.

9 §.

Är för visst fall i annan lag stadgat om gäldenärs rätt att till betalning av skuld nedsätta penningar, lände det till efterrättelse.

Beträffande de skäl, som ligga till grund för ifrågavarande lagförslag, får utskottet hänvisa till de vid propositionen fogade protokollen.

När en borgenär vägrar att mottaga erbjuden betalning eller när det är ovisst vem som är rätt borgenär, kan gäldenären enligt åtskilliga främmande lagar genom att nedsätta beloppet hos offentlig myndighet frigöra sig från sin skuld. Enligt gällande svensk rätt står en sådan utväg icke öppen för gäldenären. Det förslag, som innefattas i förevarande proposition, åsyftar att fylla den lucka, som härutinnan förefinnes i vår lagstiftning.

Propositionen.

Rätt att med frigörande verkan verkställa betalning genom deposition föreligger enligt förslaget icke blott när borgenären vägrar att mottaga erbjuden betalning utan även då betalningen omöjliggöres till följd av någon annan omständighet, som beror av borgenären. Såsom exempel härpå nämnes i den föreslagna lagtexten, att borgenären på grund av bortovaro eller sjukdom icke kan anträffas. Deposition kan vidare äga rum, då ovisshet råder om företrädet mellan två eller flera, som var för sig göra anspråk på betalning, samt då gäldenären utan egen skuld befinner sig i okunnighet om vem som är borgenär. Det ansvarsfulla värvet att mottaga de medel, som skola deponeras, samt tillse att medlen utbetalas till rätt borgenär skall enligt förslaget handhas av överexekutor. I fråga om förvaltningen av de penningemedel, som nedsättas i allmänt förvar, stadgas i förslaget, att de skola göras räntebärande genom insättning i bankinrättning, som av överexekutor bestämmes.

Utskottet har vid granskning av förslaget ej funnit skäl till anmärkning mot detsamma. *Utskottet.*

Med hänvisning till vad lagrådet och föredragande departementschefen anfört anser sig utskottet böra i detta sammanhang framhålla önskvärdheten av att en lagstiftning kommer till stånd, enligt vilken staten ikläder sig ansvarighet för den skada, som kan förorsakas därav, att medel, nedsatta enligt förslagets regler eller därmed analoga stadganden, tillgripas och förskingras av ämbets- eller tjänsteman, vilken på grund av sin tjänst har att därmed taga befattning. Av vikt synes ock vara, att från statens sida anordnas en effektiv kontroll över förvaltningen av sådana medel, varom här är fråga.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att förevarande proposition måtte av riksdagen bifallas.

Stockholm den 4 mars 1927.

På första lagutskottets vägnar:

A. ÅKERMAN.

Vid detta ärendes behandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Akerman, Hederstierna, Jacob Larsson, Klefbeck, Borell**, *Edw. Larson, Ernst Svenson* och *Bissmark*;

från andra kammaren: herrar *Lindqvist* i Halmstad, *af Ekenstam, Leo, Jansson* i Edsbäcken, *Johansson* i Brånalt, *Johanson* i Huskvarna, *Carlson* i Mölndal och *Ols-son* i Mellerud.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.